

Децентралізація. Момент сили реформи

Підвищити рівень спроможності самоврядних громад мають стратегія й тактика їх відродження

У Верховній Раді України діє Парламентський офіс місцевого самоврядування. Працює він із понеділка по п'ятницю з 9-ї до 18-ї години. До нього представники об'єднаних територіальних громад (ОТГ) можуть звертатися з будь-якими питаннями. Презентували офіс під час обговорення першопрохідниками в самоврядуванні порядку денного в ході круглого столу «100 днів об'єднаних територіальних громад: здобутки, проблеми, перспективи» під головуванням очільника парламенту Володимира Гройсмана. На засіданні обговорювали нагальні проблеми самоврядних громад: узаконення діяльності та зарплати керівників новостворених відділів фінансів, освіти, культури; внутрішні перевезення, якими поки що відають обласні ради, тощо.

Представники ОТГ сподіваються на законодавче й нормотворче врегулювання їхньої діяльності, проте побоюються загрози «зарегулювання». На їхній погляд, що менше буде постанов стосовно управління діяльністю громад, то для них краще.

Участь у заході взяли народні депутати, віцепрем'єр-міністр – міністр регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства Геннадій Зубко, директор Швейцарського бюро співробітництва, координатор тематичної робочої групи донорів з питань децентралізації, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та муніципальних послуг Хольгер Тауш, заступник керівника апарату Верховної Ради Олександр Мартиненко, представники об'єднаних територіальних громад, експерти.

Відкриваючи засідання, Голова Верховної Ради Володимир Гройсман наголосив, що нині ключовим завданням є створення об'єднаних громад, здатних якісно надавати послуги своїм виборцям. Мають бути створені належні умови для задоволення людських потреб у галузях освіти, охорони здоров'я, усіх інших сферах. За словами очільника парламенту, політики часто оперують тезою «село гине». «Але це не теза, – зауважив він, – а констатація факту. І якщо ми розуміємо, що село гине, то повинні й усвідомити, що потрібно зробити для його

відродження». Володимир Гройсман переконаний: саме об'єднання громад врятує сільські території від стагнації, надасть імпульсу для розвитку.

Голова Верховної Ради висловив захоплення цілеспрямованістю й послідовністю дій кожного зі 159 лідерів об'єднаних територіальних громад, які пішли на вибори, провели відповідну організаційну роботу для того, щоб ці громади утворилися й відбулися. Нині ОТГ увійшли в новий етап свого розвитку – проводять вибори старост. І Володимир Гройсман пообіцяв цілковиту державну підтримку процесу децентралізації. Водночас він зазначив: із місць надходить інформація про те, що Державний фонд регіонального розвитку не фінансуватиме додатково громади, які отримали окрему субвенцію на підтримку ОТГ. «Це неправильно, – заявив очільник парламенту. – Фонд має фінансувати такі громади».

Проблему забезпечення чіткої координації між центральною владою та об'єднаними територіальними громадами буде розв'язано завдяки комплексу заходів, що мають бути відпрацьовані в ході розроблення стратегії регіонального розвитку, а також окремого блоку програми дій уряду. Задля цього при профільному міністерстві створено експертну групу, яка працюватиме в кількох напрямках, зокрема вирішуватиме питання щодо бюджету, майнові, юридичні, кадрові.

Про це казав віце-прем'єр-міністр Геннадій Зубко. Він назвав наближення влади до людей одним із основних пріоритетів роботи на нинішній рік. А центри надання адміністративних послуг (ЦНАП) – одним із допоміжних інструментів такого наближення. «Створення центрів записано в субвенцію з підтримки об'єднаних територіальних громад», – підкреслив міністр. Він повідомив, що завдяки фінансовій підтримці наших міжнародних партнерів було профінансовано створення десяти ЦНАПів. Уже нині 28 громад отримають фінансову й експертну допомогу для створення таких центрів.

– На фінансування об'єднаних територіальних громад та їхню підтримку уряд надав 1 мільярд гривень субвенції. Окрім цього, програми та проекти ОТГ фінансуватимуть із Державного фонду регіонального розвитку, – уточнив Голова Верховної Ради Володимир Гройсман.

Як приклад він навів Богданівську ОТГ (Дніпропетровська область). Створена на базі трьох сільських рад, загальний бюджет яких становив 20 мільйонів гривень, тепер громада має у своїй скарбниці 57 мільйонів.

Передбачену державним бюджетом субвенцію в 1 мільярд розподілятимуть пропорційно, залежно від площі сільської території та кількості жителів громади. Що більші ці показники, то більший обсяг субвенції для ОТГ.

За словами Геннадія Зубка, кошти субвенції можна спрямувати на фінансування об'єктів інфраструктури – доріг, мостів, переходів, щоб покращити доступність для жителів об'єднаної територіальної громади установ, у яких надають адміністративні, соціальні та інші послуги. Кошти можна витратити й на благоустрій, будівництво водогонів, систем водовідведення, організацію збирання та утилізацію твердих побутових відходів. Громади зможуть також закупити шкільні автобуси, спецтехніку для комунальних підприємств, пожежну й спеціальну рятувальну техніку та пожежно-рятувальне оснащення.

– Спроможність органів місцевого самоврядування надавати громадянам якісні публічні послуги та розвивати місцеву економіку закладається ключовою для України реформою децентралізації, – зауважив дирек-

тор Швейцарського бюро співробітництва, координатор тематичної робочої групи донорів з питань децентралізації, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та муніципальних послуг Хольгер Тауш.

Він наголосив, що хоча з часу ухвалення концепції реформування місцевого самоврядування у квітні 2014 року й було зроблено низку кроків, попереду ще багато роботи. «Нині ми перебуваємо у важливому моменті – це момент сили реформи. Його треба підтримати, утримати й навіть посилити». Зокрема, ухвалити важливі законодавчі акти – закони про місцеве самоврядування, про адміністративно-територіальний устрій. Окрім того, Верховна Рада має внести сотні поправок до законів, необхідних для координації між усіма причетними до реформи органами, щоб забезпечити загальну послідовність її проведення.

При цьому, як зазначив директор Швейцарського бюро співробітництва, міжнародна спільнота готова підтримувати Україну.

– Істотні кошти будуть доступні найближчими роками для того, щоб допомагати уряду та регіональним органам влади в реалізації реформи. Але саме ви маєте бути її ключовими рушіями. Ми тут, аби вам допомогати й ділитися досвідом, який маємо, – підсумував Хольгер Тауш.

Після цих слів Голова Верховної Ради України закликав ОТГ та органи місцевого самоврядування скористатися механізмом міжнародної допомоги. «Той, хто рухатиметься, проявлятиме ініціативу, той одержить міжнародну підтримку», – сказав він і навів приклад Вінниці, де протягом 2006–2013 років удалося залучити близько 700 мільйонів гривень міжнародної допомоги в галузі охорони здоров'я та енергоефективності. Також Володимир Гройсман порадив Міністерству регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України чітко визначити технічну допомогу, яку можуть отримати об'єднані територіальні громади, та створити координаційний механізм роботи з міжнародними партнерами.

Фото Миколи БІЛОКОПИТОВА.

12 березня – День землевпорядника

Землю – громадам!

Це професійне свято десятків тисяч працівників земельної сфери України започатковано 1999 року з ініціативи земельного відомства та профільних громадських організацій і відтоді відзначається щороку в другу суботу березня.

Землевпорядкування – одна з найдавніших професій. Як згадується в історичних літописах, понад тисячу років тому в Київській Русі вже проводили вимірювання землі. Відтоді землевпорядників вважають шанованими людьми, адже через їхні руки проходить безцінний скарб – земля, яка є головним засобом для існування людства й джерелом суспільного багатства. Нині в Україні проводиться земельна реформа, безпосередніми виконавцями котрої є землевпорядники. Від їхнього професіоналізму залежить раціональне та ефективне використання землі й те, в якому стані вона буде передана нащадкам.

Важливим кроком у справі реформування системи земельних відносин – одного з найдискусійніших та технічно складних завдань української економіки – стало створення Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру. Цей центральний орган виконавчої влади, що здійснює державну політику в сфері земельних відносин, утворено шляхом реорганізації Держземагентства у вересні 2014 року.

Попри ще дуже короткий час діяльності Держгеокадастру, кожен громадянин може відчути ефект від проведеної ним реформи – впровадження електронних послуг у земельній сфері, найпопулярніші з яких у 2015 році стали доступними через мережу Інтернет. Майже 20 000 громадян уже скористалися можливістю замовити витяг про земельну ділянку за допомогою комп'ютера та отримали їх

у найближчому до них ЦНАПі. Держгеокадастр відкрив можливість громадського контролю за правом власності на землю: з жовтня 2015 року загальнодоступними є відомості про власників землі. На сьогодні за допомогою інформаційного он-лайн сервісу оброблено та надано відповіді більш ніж на півмільйона запитів.

Деперсоналізація в наданні адміністративних послуг – це не тільки підвищення якості сервісу, а й дієвий інструмент запобігання корупції, адже безконтактні адміністративні послуги дали змогу мінімізувати взаємодію громадянина та чиновника. У землевпорядній службі планують зробити доступними в он-лайн режимі всі адмінпослуги. Ще один елемент відкритості – оприлюднення всіх рішень територіальних органів Держгеокадастру щодо передання земельних ділянок у власність або користування. Кожен громадянин зможе проконтролювати, ким і кому виділяють землі державної власності.

Нині з-поміж найактуальніших завдань землевпорядників можна виокремити такі: детінізація, запровадження механізмів ефективного контролю за використанням земель, забезпечення транспарентності під час передання ділянок у власність або користування. Найважливіше цього року завдання відомства – децентралізація земельних відносин. Функцію розпорядження землями, що історично не притаманна Держгеокадастру, потрібно передати на місцевий рівень. Територіальні громади мають самостійно визначати пріоритети використання земель згідно з планом розвитку території. Відповідний пакет законопроектів фахівці Держгеокадастру вже підготували, тісно співпрацюючи з експертним середовищем.

О. М.